

Szerkesztői iroda:
Piazezor, Kapeller-ház
hova
a lap szellemi részét illető közle-
mények küldendők.

Kiadó hivatal:
POLJÁK MÓR KÖNYVNYOMDÁJA.
hova a hirdetések s előfizetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasár-
napon egy nagy iven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK
Helyben házhoz hozva, vagy
vidékre postán küldve:

Egész évre 4 frt.
Fél 2 „
Negyed 1 „

HIRDETMÉNYEK DÍJA:
3 hasábos peti sorot, vagy ennek
helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitár sora 15 kr.

A társas körök.

A nagy társadalom azon tagjai, kiket születés, élethivatás és egyenlő műveltség egymásra utalnak; minden időben társas körökké alakultak. Így keletkezett a középkorban a lovagok, nemesek társulata; így alakultak a különböző kézművesek egyesületei: a ezéhek; újabb időben a casinók s különféle olvasó és társalgó egyesületek egyesítik a társadalom egymáshoz vonzó tagjait. Mert akár mő foglalkozás jut az egyes ember élete feladataul: pihenőt, szórakozást, új munkaerőt azok közt kell keresnie, akik vele egy munkakörben, hasonló gondolatvilágban és egyenlő műveltségi körben élnek. Ha állami szervezettük az egyenlőség, a demokrácia elvén alapszik is: a társadalom arisztokratiai tagozata mindig megmarad. Senki sem kívánhatja, hogy a finom társaságban nekedett főúr a kanászával, a nagy műveltségű, világot látott kereskedő a görög vagy zsidó szatócsossal; Munkácsy szobafestővel, Huszár Adolf az oláh kőfaragóval s az egyetemi tanár az iskola mesterral pihenő óráiban jól találja magát. De hát nem is szükséges, hogy olyanok egyesüljenek, a kiknél a fesztelen, barátságos vidám együttlét feltételei hiányoznak. Egyesüljenek azok a kik szükségből, természetesen vonzódnak egymáshoz.

De minden egyesület egy közös ezélt kell hogy kitűzzön, melyre a társas körökben törekedni kell. S e ezélt az, hogy az ember mindenféle foglalkozásban és hivatásban emberré lenni törekedjék és ember maradjon. Az élet fenntartására szükséges képzetséget iskolában, műhelyben meglehet szerezni, de emberré csak a társaság növeli az egyént. Mértékletes, józan, okos életmód; tisztességes külső magaviselet, hazafiai és átlátszó emberi nemesebb érzelmek ápolása; társadalmi közérdek előmozdítása mind társaságban fejlődnek és érnek meg. Ezen elősorolt tulajdonok nélkül a társadalom tagjai nem emberek a szó igazi értelmében, de másfelől a társadalom bármely fokán álló osztály megszerezheti társai körében azon emberierényeket.

Van a mi társadalmunknak egy nagy munkaerőt képviselő, hasznos, számos tagból álló osz-

tálya, mely a munkaidőn túl, a műhelyen kívül aggasztó módon fogyasztja anyagi és szellemi munkaerőjét hasztalanul. Ez osztály az iparos segédek osztálya. Majd minden más osztálynak meg van a maga társas köre, melyben tisztességes szórakozást találhat, de az iparos segédek nagyobb része a vasárnapot és hétfőt a koresmában vad tivornyázás közt szokta töltetni. Ilyen tivornyákban egész heti keresménye, több napra való munkaerője elvesz. Ennek aztán a következménye betegség, nyomor, eleséggedés. Régebb megvoltak a ezéhek, melyek nem csak a végre alakultak, hogy az iparnak védelmet nyújtsanak s azt együttes erővel tökélyesítsék, hanem arra is ügyeltek, hogy minden ezéhbéli tag a vallásos-erkölcsi élet tisztaságát megőrizze, társadalmi és hazafiai kötelességét teljesítse s tisztességes külső magaviselet által a polgár-osztály tekintélyét fenntartsa. Minden régebb ezéhszabályzatban büntetés van szabva ezégheres erkölcsi életü, tisztességtelen magaviseletü mesteremberekre. Sok szabályzatban kötelelességül van kiróva a vasárnapi templomba járás, szükség esetén a város és a haza fegyveres védelme. Igaz, hogy a segédek nem voltak a ezéhek rendes tagjai, de a munkaadó mesterek ügyeltek arra, hogy a segédek is a ezéhszabályzat szerinti éljenek s annak ezélszabályzatát megvalósítsák. Ezéhek többé nem léteznek, az idő szelleme, mint a szabadipar gátolót, eltörülte azokat. A mit a polgárság társadalmi élete vesztett bennök: azt a műveltebb polgárok ismét fölhalálhatják másnemű társas körökben. De a segédek el vannak hagyatva. A régi testületekkel együtt azok hagyományos erényei is megszűntek. Az iparos segédek szórakozásában nincs a mi helyes út vezetése. Sem helye, sem irányja nincs tisztességes időtöltésnek. Pihenni, bizalmas barátok közt időt tölteni: az iparos segédnek első rendű szüksége. De a pihenő időnek is meg van a maga foglalkozása s ha azt nem találja meg az ember: beáll az unalom. Az unalom pedig a koresmába, a tivornyák közé kergeti. Ennek pedig az eredménye az szokott lenni, a mit már fennebb jeleztünk.

Ezen erkölcsi és anyagi bajt már sokan észlelték s igyekeztek segíteni azon. Így alakultak a

fővárosban s azután több provinciális városban az ugynevezett legény egyesületek. Az ilyen egyesületeknek sokféle speciális céljai lehetnek, de minden esetben a nemesebb szórakozást, társadalmi műveltségre vezérlő ösztönt és eszközöket kell megtalálni azokban.

A mi a magasabb intelligenciára nézve a casino: azzá lehet az iparos segédre nézve a legény egyesület. Játék- és olvasó társaság.

Kevés meg épen semmi pénzbe nem kerülő társas játékok; olcsó, népies olvasmányok; hasznos, mulattató lapok; olykor felolvasások olyan vasárnapi és hétfői időtöltést nyújtanának, mely az iparos segédek nagy munkával összegyűjtött pénzét, egészségét, munkaerőjét nem veszélyeztetné, polgári, hazafias öntudatát emelné. Igen természetes, hogy az ilyen egyesület kizárna köréből minden tivornyát, szerencsejátékot; szigorúan kötelezné tagjait józan, mérsékletes, illedelmes magaviseletre mind az egyesületen belül, mind kívül a társadalmi életben.

Ezen általános nézeteket mi könnyen érthetőleg azért mondottuk el, hogy azok első sorban itt Enyeden vételessen figyelembe: találjanak buzgó pártfogókra s gyakorlati alkalmazást nyerjenek. Ha tapasztalni fogjuk, hogy némi mozgalom indult meg ezen irányban: a legény-egyesület megalkotásának gyakorlati módozatait meg körülményesebben meg fogjuk beszélni.

A magyarországi reformátusok domesztikája

A magyarországi és erdélyi reformátusok a múlt évben zsinatot tartottak volt Debreczenben és egyházi életük minden irányu működését szabályozó s az összes egyházkerületeket kötelező törvényeket alkottak, melyeket Ő Felsége az idén tartott debreczeni zsinat némi módosításai után szentesített.

A magyarországi ref. egyházkerületek uniója tehát bevezetett tény, melyet az ebből származó és az egész magyar nemzet életére kiható következmények miatt minden magyar embernek szívből kell üdvözölni.

TÁRCZA.

A megcsalt szív dalai.

I.

Három lánykát szerettem már,
Mind a hármát forrón, mélyen.
S mégis . . . mégis csalatkoztam
Mind a három szerelmében.

Mindeniknél azt reméltem:
Boldogságom fölhalálom . . .
S fájó lelkeim szép reményit
Összetépte mind a három.

S hő szerelmemnek mi haszna?
Megtanultam azt belőle:
Mindenik lány esalft, hűtlen,
Akár barna, akár szőke.

II.

Álmatlan, hosszú, kínos éjszakákon
Virrasztok gyakran, némán, esendesén. —
Könyves szemekkel, bánattal szívemben
Merengve rólad hűtlen kedvesem.

S fogok virrasztani addig, míg szememre
A holtak álma reá nem borúl.
Akkor virrasztanak mások — felettem
A sok virrasztás kárpótlásaul.

— Enyed, 1882. —

Cserkesz.

AZ ÖRÖK MOZGONY.

— Dr. BOROS GÁBOR-tól. —

Ne félj te, már-már összehozott szemöldű szíves olvasó, nem vezetlek én az agyremék éktelen birodalmába, sőt inkább nagyon is a való élet prózájának körébe vislek, s azt vezetem eléd, a kivel talán a legfurábbban vagy a világon, mert az egyik perezhben . . .

De nini, majd elárulám magamat. Pedig ez esetben bizonyosan nem olvasnád végig e sorokat, most már türelmetlenül szíves olvasóm. Nem „ehé” ma már a régi sziamüöröknek az a methodusa, hogy elárulják az egész mű tartalmát előre, hiszen ez esetben száz megjelenő munkának legalább is fele bizonytalannal kivágtalan maradna.

Nos tehát kezdem, a mint illik — „magas hangból.”
Félre politika! félre tudomány! félre művészet s minden más emberi vívmány!

Tűnjetek le néhány pillanatig a megbeszélés színpadáról, eléggé kijutott már belőletek az elfáradt, eleséggézt lelketeknek.

Hadd foglalja el más a tért, a mi, vagy ha tetszik, a ki ép úgy megérdemli, hogy foglalkozzunk vele . . . legalább szánalomból.

Szállj el te jövőnek kétes derengő homálya, temesd öledbe a játszi napsupárt, a rezgő harmatot és virágkehelyt. Oszolj te ébredező hajnal, te mosolygó esti fény, te szerelmes holdvilág, Ne zúgji vihar, pihenj el röpkélepke, s te nap ne nyomd búcsu esőköd a földre . . .

El yeletek, kiket százsor, ezerszer elzengett az illetett költői ajk, s eldarált, összezagyvalt az illetektelen vad genje.

Adjatok helyet a férfinak, ki megállja helyét „száz esatán ezer veszély közt.”

Vajh ki ő és merre van hazája? kérded talán te poesissal telített nyájas olvasó.

Hazája széles e világ. Nincs művelt föld, hol ne teremne rakás számra, nincs kultur állam, mely nélkülözni tudná.

Nemere nézve rendszeren hím s tartozik a járókelők csoportjába.

Eredete fölötté régi, őselődjét messze visszább viheti, mint a családját legféltékenyebben őrző arisztokrata, vagy a származási törzsére legbüszkébb nemes. Az ó-világ mesés korába kell visszazsallunk, hogy szép vagy helyesebben legeslegszebb apjával szemtől szemben találkozzunk.

Ott jár-kezel ez a görög világ istenei között, s alig volt annyi ideje, hogy a kalandor Zenstől átvegye a markába esent ambróziás „billet-doux”, már ime Ares bizza meg egy kis rövidke levéllel, melyben csak ennyi van: „Holnap heves esatánk lesz.” Aztán, mint a szél, elröppen az Olympusról, meglebbenti szárnyát s már nincs sehol. Kiálthatják utána az istenek: „Hermes, Hermes!” nem hallja, ezóta átrepült felén a földnek.

A magyar reformátusok a magyar nemzetnek ugyszólván zömét alkotják; a nemzeti aspirációk az ő egyházuk keblében mindig élénk viszhangra találtak; életük a nemzet politikai életével összeforrott.

A zsinati alkotásokban is megragadólag és tisztelettel keltő módon nyilatkozott a hazafias szellem, midőn „egy reformált egyházi közalapnak”, vagy ugynevezett domesticának felállítását ígatták törvénybe a többek közt azon tisztán kifejezett czéllal: „hogy az idegenek között könnyen elenyészhető ezerek az egyház és nemzetest tagjaiul megtartassanak.”

Ezen közalaphoz minden családfő köteles vagyoni és kereseti viszonyához képest bizonyos évi járulékot fizetni. (Évi jövedelme egy ezred részét.) Ezenkívül minden év októberében az utolsó vasárnapon, mint a reformáció évfordulóján, a hívek között gyűjtés eszközöltetik minden egyes egyházközségben.

E domesticának áldását legfőbb mértékben az idegen nemzetiségek közé beékelte erdélyi magyarság fogja érezni.

Az erdélyi református püspök, Nagy Péter, a domesticának a nemzeti életre is kiható magas missióját egész lelkesedéssel karolta fel és a ker. gyűlés elé azon indítványt terjesztette, hogy az erdélyi ref. egyházközségek már ez évben kezdjék meg az ezen czélra irányuló gyűjtést, és a lelkészek október utolsó vasárnapján az alap czélját és rendeltetését felfejtő beszédeket tartsanak és buzdítsák a híveket adakozásra, hogy az ekként begyűlt adományokat az erdélyi reformátusok mint új évi adományt küldjék be a segélyalaphoz.

Oktober 29-én tehát az erdélyi reformált lelkészek nem csak a ref. egyház, hanem az egész nemzet. főleg pedig a sok helyt pusztulásnak indult erdélyi magyarság életét közelről érintő hazafias és vallásos czél támogatására hívják fel híveiket.

Felhívásuknak nem szabad a pusztában elhangzott kiáltó szónak maradni. Hadd tegye le minden egyes az ő fillérét ez oltárra! Csak egyetlen homokszemet vigyen és a reformátusok domesticája fényes épületté emelkedik, melynek védő födele alatt pusztulni indult egyházközségek, nyomorral küzködő papi özvegyek és árvák, és a magyar nemzettestnek idegen elemek által elnyeléssel fenyegetett ezrei és százezrei találnak menhelyet.

A magyar reformátusok oszlopfőirai, a Vayak és Degenfeldek,*) példát adtak nekünk. Kövesük őket és késő unokák áldani fogják nevünket.

*) Id. és ifj. Br. Vay Miklós, valamint Gr. Degenfeld Imre 5-5 ezer forintot adományoztak e czélra a múlt évi zsinaton, midőn rövid idő alatt mintegy 30 ezer forint gyűlt be, a zsinat tagjainak kitünő lelkesedése között.

Kivált Alsó-Fehérmegye magyarajku lakóinak nem szabad e felhívó szót meg nem érteni. A jó példával pedig nekük, Nagy-Enyed város polgárainak kell elől mennünk. A Debreczenből felénk hangzó kiáltó szóra és a zsinat tagjainak lelkén zúgó szélnek zendüléseként vonuló lelkesedésre lehetetlen nekünk is lelkesedésre nem gyulnunk, kivált akkor, midőn közvetlen közelünkben a már desolált vagy desolationnak indult ref. egyházok egyszersmind a nemzettest tagjainak pusztulását hirdetik.

A ref. papság hazafias munkát végez és velünk e munkától a hazafiatlanság büne nélkül félre fordulnunk nem lehet.

Üdvözljük hát az uniált magyar reformátusok hazfias törekvését és nyújtunk nekik a nagy munkára segítő kezét.

A Petőfi-szobor leleplezése.

Folyó hó 15-én Magyarország öröm ünnepe ült. Lánglelkű költőjének szobrot emelt saját filléréiből. Közadomány krajczáiraiból áll a díszes szobor, jelölül annak, hogy a magyar nép a műveltség azon fokára emelkedett, melyen a nagyjai iránt érzett hála leróását kötelességnek tartja és az áldozattól nem riad vissza. Maga a szobor Huszár Adolf művésznök remeke, Budapest legsikerültebb szobrának tartatik.

A leleplezési ünnepély az akadémia nagytermében kezdődött s onnan vonult a menet a szobor színhelyére. Az ünnepélyen képviselve volt az egész ország. Százal több éves koszorú küldetett, melyek a talpazatra rakva estig maradtak ott. — Az ünnepélyt Ráth Károly főpolgármester, mint a szobor bizottság elnöke, nyitotta meg. Petőfi sírját — ugymond — a hazafiai kegyeletnek egyetlen koszorúja sem díszíthető. de a kinek számára minden magyar szívben a hazafiai mély tisztelet s legbensőbb rokonszev oltártüze lángolt; annak im e naptól fogva a főváros egyik díszes terén művész ércszobor hirdetőndi érczénél maradandóbb dicsőségét.

Utánna Jókai lépett az emelvényre s emlékbeszédet tartott a költőről, egy találó szingazdag képben alítván őt a közönség elé.

Ezután a menet a Petőfi-térre vonult. Itt is Ráth Károly beszélt, először ismertette az ünnepély czélját. Beszéde közben a lepel lehült s a szobor a maga művészi teljességében tünt elő. A közönség riadó eljenzéssel fogadta. A katonai zenekar rázendítette a költő „Honfidalat” s a dalegyetek énekeltek. — Nagy Imre elszavai a Endrődi Sándor pályanyertes költeményét. — Ezután Reményi Antal fővárosi jegyző átadta a szobrot a városi hatóságnak felvigyázás végett. Gerlóczy alpolgármester fogadta az átadást s ígerte, hogy a fővárosi hatósága ep oly kegyelettel őrzendi a szobrot mint a minő lelkesedéssel munkálta annak létesülését. — Még a dalegyetek énekeltek el a Hymnust s ezzel az ünnepély véget ért.

A leleplezési lakoma 4 órakor vette kezdetét a Radut dísztermében. — A lakoman díszes pohárköszöntők mondatok. Ráth emelte az első poharat a királyi családra, utánna Szász Károly a költő emlékére, Gerlóczy a kormányra, Tisza az irodalom és művészetre, Jókai Re-

ményi Edére, mint az eszme megpedítője és tevékeny munkására stb.

A nemzet ismét gazdagabb lett egy köteles hála leróvásának tudatával.

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes szerkesztő ur!

A postaintézmény a korral haladva, napról napra tovább fejlődik; természetesen az érdekelt közönség is gyakrabban érintkezik e közhasznú intézettel. Gyakran tapasztalhatni, hogy a felek kérdéseire, kívánságaira egyhamar tájékoztatást, utbaigazítást adni, a postai közeg teljes elfoglaltatása közben, a legjobb akarat mellett sem lehetséges, mi által számtalan kellemetlenség merül fel. A postaintézet részéről, a hol lehet s az idő és alkalom engedi, a szükséges fölvilágosítás készséggel nyújtatik mindig, de a fennebbi ok miatt az néha kellemetlenséggel jár, melyhez hozzájárul még az is, hogy legtöbb esetben a küldemény feladása nem közvetlen a küldőhöz nem megbízottja által történik, s ez által gyakori félreértés idézhető elő.

Hogy tehát a helybeli n. érd. levelező közönség érdekének megfelelőleg, minél gyorsabb és előnyösebb postai közlekedés biztosítsanak így alkalom nyújtassék elágzó postaintézményünk főbb rendszabályaival némileg megismerkedhetni; — nézetem szerint ezelszerűnek s alkalmasnak vélném becses lapjában a „Közérdek”-ben ezekről egyes fölvilágosító közleményekkel szolgálni. Mivégből, ha a t. szerkesztő ur is nézetemet osztja; szíveskedjen „Postai tudnivalók” czímen a közérdek szempontjából alkalmas tért engedni.

Jelen alkalommat bátor leszek közlésemet a „Levélpostá” ismertetésével megkezdeni.

Levélpostával küldhető tárgyak: a) levelek értéknélkül, b) levelező lapok, c) nyomtatványok, d) üzleti papírok, e) árumustrák, f) hírlapok. — A czímzés tisztán és olvashatóan kell írva legyen. Lehetőleg latin czímzett teljes lakását is. Ha pedig a rendeltetési helyen nincs postahivatal, az utolsó postát, megyet s ha szükség a járást is fel kell írni. Ha a helység vagy az utolsó postahivatal neve gyakrabban előfordul, pl. Palota, Vásárhely, ilyen név elő a közelebbi meghatározó szó is kitéendő pl. Rakos-Palota, Várpalota, Maros-Vásárhely, Holdmező-Vásárhely stb. Ha a czímzett gyakrabban előforduló névvel bír, mint pl. Kovács János, Nagy György, Weis vagy Schwartz Jakab stb. szükséges, hogy a név elő vagy utánna valamely közelebbi meghatározás tétessék pl. ifj. id., Dr., ügyvéd, orvos, kereskedő stb. szóval a czímzés által a czímzett azonossága iránt minden kétség kizárassék. Ha a czímzés hiányos, könnyen előfordulhat, hogy a küldemény későn jut rendeltetésére, vagy tevesen kézbesítetik, vagy pedig kézbesítetlen vissza küldetik. Csakis a nem ajánlott poste-restante „postán marad jelzetű levelek czímzésén van megengedve czímül egyes jegyeket, betűket, számokat (chiffre) alkalmazni. Továbbá ajánlatos, hogy a feladó saját nevét és lakását a boríték vagy czímzallag hátsó oldalán kiírja, esetleg stampigli-át lenyomja, mivel így a küldemény nem kézbesítés esetén neki vissza adatik. A levélborítékra, levelező-lap czímoldalára vagy más czímzallagra, a czímen kívül egyéb magán jellegű megjegyzéseket írni nem szabad, sőt hirdetésekkel, dichejnyomattal stb. effélével ellátott borítékokba tett levelek nem is továbbíthatók.

A levelekről a feladó s levelet tetszése szerint zárhatja le, de melegebb eghajlatu országokba szóló leve-

akkor is várja, mikor csak az az előtti perczben bucsuzott el tőle.

Ez itt lázas sietséggel veszi el tőle a huzottat, s a szegény perpetuum mobile még jól ki se tette lábát az utcaajtón, midőn az, kitől eltávoztak, eperajkaival érinti a mit kapott. . . . Tehát egy év után végre! és még hozzá hű maradt a kedves.

Az ott lecsüggeszti fejét, homloka ránczokat vet, a tajtékpapa ezer darabra török: a gazdatiszt tudatja, hogy porra verte a határt a jég.

Amaz annyi időt se vesz, hogy szóba álljon valakivel, az imádvá szeretett Hánikát is majd feldönti sietében. holott máskor még a negyedik szoba ablakát is betétezi, nehogy „zug” hasson az anyai gyermekhez. Aztán rohan; elé a bórondót; pakolj Pista! fel a bórzere, a krach két nap muiva okvetlenül bekövetkezik. meg kell előzni a szerencsétlenséget, ha lehet.

Emennek mosolygóra válik az arca, egy régi barát küldte meg tíz éves tartozását. Kéri a bocsánatot, hogy jelenleg csak 2 frt . . . sok a gyermek, rossz a termés, drága a buza . . . meg a többi, hanem a hátralevő 14 is követni fogja társait mennél előbb. Előre láthatólag már csak a fia unokája kaphatja meg öiz' azt.

Azt meg ott a guta kezdi kerülgetni, az a vásott Elemér ismét pótlék-beiratási díj után könyörög, pedig bizonyosan a makák mellett írta, illetőleg írta be a második küldeményt is.

Im itt az egyik könyvre fakad, mert a derek, jó nagytáti nincs többé; az ott szintén harmatkozó szemekkel omlik a legelső pamlagra, mert a forrón szeretett (zárjel között mondvá: évekig meg sem látogatott) nagynéni elköltözött e siralom völgyéből; hanem ez utóbbi esetben van mivel felszarítani a csorgó gyöngyöket: ott van az örökölt 30 ezer forint s a beléndi uradalom.

Mennyi kedélyváltozás! mennyi lélek rázkodtatás! És mindezt egyetlen ember eselekedte. Egy földi hatalom, mely halomba dönthet milljó reményt, eloszlathat borzasztó aggályokat, hozhat kimondhatatlan örömeiket és okozhat kiszámíthatatlan fájdalmakat, leronthat egy egész világot s teremthet romjain új életet.

S ő megszerzi mindezt, és még egy izma se mozcizan, arca bídeg marad. Csak azt tartja: a mór megtette kötelességét, a mór mehet.

De mégsem oly független ez ember, mint prima vista gondolnád te általam elkínzot, most már nem utájas, de haragos olvasó! Mégsem oly rideg, érzéketlen a szív, mely az öves zubbony alatt dobog!

Van réme neki is, van tárgya elzart eszméinek.

A rém . . . a postamester, ki haraggal mordul read te „örök zsidó”, ha ott feledtél a postaszatlon egy szerencsétlen levelező-lapot, vagy nem irattad bé könyvedbe a nevet.

A tárgy egy gonddal terhelt arcu nő s négy lármás gyerek, kik annyira szabadsághősöknek készülnek, hogy anyjoknak a legnagyobb fáradságába kerül berekeszteni őket a zugszerű szobácska szűk határai közé.

Ezekért táradsz hát te újkori Hermes, ezekért járod be minden áldott nap a városnak annyi utcáját, ezekért nyitsz be minden ajtót hogy ismét másikon koczogj; ezekért vagy hát olyan szótalan!

S mi a jutalma e folytonos küzdelemnek? néhány rongyos forint, a mi „fix” fizetésnek neveznek, melynél tiszszerte többet érdemelsz; régebb ehez járult még azután néhány krajczár, melyeket egyik-másik, de nem is mindenik ajtón nyujtának neked, mint a koldusnak; most már elvesztetted ezt is.

De nem! te nem vagy a materials világból való. Te nem busulsz, hacsak van mindnyajotoknak egy-egy darabka száraz kenyér. Te elég jutalomnak tekinted a derült arczokat, melyekre te hozád föl a napfényt.

Tegyen gazdaggá, tegyen boldoggá ez öntudat! Ugyis a jövő évszázadj kell várnod eszupán.

Akkor bizonyosan akadni fog ismét egy Edison, a ki feltaláljon egy epistolotelefonográfot, melylyel az a rendkívüli előny lesz összekötvé, hogy nem kell szerte szét koborolnod. Lesz egy nagy ház, abban egy nagy terem, ebben meg egy nagy batteria, mely kapcsolatban fog állani a város lakóinak minden ajtajával. Te aztán átveszed a tudósításokat s a kényelmes zsoltyéből a patogó tűz mellől, illetőleg virággal felt hús szobában, jö-ző pipaszó közben továbbírod mindannyit néhány percz alatt rendeltetésük helyére.

Addig csak várj, tőrj s hozz elszánt olvasómnak mennél több kedves levelet.

A vasuti kupék romantikája.

— Szenzációs vasuti történet. —

A vasut fölhalálása kétségkívül jelentékeny lendületet adott a nászutatások divatos szokásának. Nem is lehet seholy édelegni, mint egy elzart kupében. Az otthon, a pamlag, a chaise-longue, mind csak egy helyre köti a boldogságot. — A vonat körutat tétet vele ezer

meg ezer tárgyhöz köti hozzá az édes perczek emikét, úgy szólva sokszoros kiadást rendez belőle. S e mellett higgyék el, mindig többet ér a menyországba menni, mint már bent lenni. Ezek azok az okok, melyekért nagyon melléte vannak a zárt kupék rendszerének.

Egy angol író fölemlíti ezt a tragikus kalandot, mely néhány évvel ezelőtt történt Angliában.

Valami Gloam nevű ifju pap és egy esinos lady kerületek véletlenül egy kupeba. A pap egy kirándulásból tért haza, hol a kelleltinél többet hajta fel a garatra, bátorságot vett magának szomszédnőjét megszoítani. Tegyük fel, hogy valamivel többet is kockáztatott. Mert a félénk leány kényszerítve látta magát a kocsi ablakait fölrántani és segítségért kiáltani. A pap megijedt s esztátsái meg jobban elrömiték a szerencsétlen leányt, ki már a lépcsőre kereste lábaival. A pap zavarában utánna kapott, hogy visszatartsa; — késő volt egy halk sikoj s aztán minden elesenedesed. A leány citünt a sötét éjszakába.

Gloam hirtelen elhatározta magát. Összeszedte holmiját s mikor a vonat megérkezett, reszkette szállt ki a waggonból. Senki sem gyanította a történeteket. Észrevétlenül tűnhetett el a sürgő tömeg közt, midőn egyszerre lábai a földbe gyökereztek. Egy nő állott előtte, szakasztott képmása amannak. Kiséretében egy öreges ur és nő voltak, kikhez aggódó arczal fordult: „Papa nem értem, hogy történhetik. Alicet seholy sem látom s holmiját itt hevernek mégis. Bórondját, shawlját, óráját azonnal megismertem.”

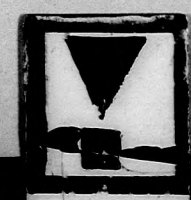
„Talán valami waggonváltozás történhetett utközben.” jegyzé meg az apa. „Menjünk bizonyosnak tartom, hogy otthon telegramm vár.”

Szegény papot örültég kezdte környezni. A mit sem sejtő ifju leányban fölismerete utitársnője nővérét. Szólanul követte kalauzát, ki szállására vezet.

Az éjet nyugtalanul töltötte. Agyrémek kísértetiek, — nem alhatott.

Másnap reggel fötalálták Alice összefórt holmes-tét az utszéien. S egy órával később Gloam föbe törtéte magát.

E szomorú eset elég alapot ad az angoloknak arra, hogy egész komolyan a zárt kupék ellen egítaljanak, az amerikai rendszer javára. S a minő szívós nép, bizony még alighanem ki is viszi.

lek lezárására ne peesétviasz, hanem más a meleg foly-
tán nem olvadó anyag, pl. mézga vagy ostya stb. alkal-
maztassák.

A levelek sulya a bel- és németországi forgalom-
ban nem haladhatja meg a 250 gramot, az egyetemes
postaegyesület többi országaiba bármily sulyu levelek küld-
hetők. A berentesítési levéljegyek a feladó által lehető-
leg mindig a levél czimoldalának felső jobb sarkára
illesztendő.

Közlő: **Gábor A.**
postafőnök.

Hugo Viktor Arabiról.

Hugo lapja „Rappel,” a hírnemes regényíróitól a
következő cikket közli Arabi basa érdekében:

Arabi a törvényszék előtt áll! Kicsoda Arabi? Lá-
zadó? Igen, mondja a khedive hangosan. Nem, sut-
togja a szultán halkán. Szabadító? Kinek a szabadítója?
Egyiptom népe nem fog elpusztulni és nagy lesz a hu-
szadik században. E pillanathan még nem az. Hadvezér?
Ez háboru nélkül nem lehet; a háborunak pedig vége.
Csupán apróbb katonai ügyek várnak elintézésre Anglia
részéről; háborunak semmi nyoma. Anglia nem visel há-
borut Egyiptommal. Anglia nem áll hadban Törökországgal.

Micsoda hát ez az Arabi? Fogoly, egyéb semmi.

Mi többiek, a földi vándorok, az ismeretlenek, mi
élünk és a kormányok szemünk láttára folytatják műkö-
désüket. De amit ők tesznek, azt elrejtik szemünk elől;
mi ezt nem tudjuk; talán ők maguk se tudják. De mi
látjuk azt, amit ők nem látnak; szemünk elé tárul a
szemhatár szelén a jövő útja: látjuk Keleten az iszlám
bukását és Afrika megnyitását a civilizáció előtt; ez
tisztán áll előttünk; a kormányok csak rajtsók el, amit
tesznek; mi azonban látjuk, amit a civilizáció tesz;
mi meg vagyunk elégedve.

A halálbüntetés minden régi igazságszolgáltatást
felölt és megtestesített. Angyala volt a régi törvények-
nek. Manapság számúve és elítélve van. Ötven év alatt
huszonhét állam kitérte törvénykönyvéből. A kormányok
melyek fenntartották (Fájdalom Franciaország is!) ameny-
nyire lehet kerültek alkalmazását; félnek tőle, és szegény-
lik magukat miatta. Nem angyal többé, hanem kísértet.

Itt a szavamba vágnak s így szólnak: „A halálbün-
tetés hatalmasabb, mint valaha. Mindkét földteke alkal-
mazza. Oly kevéssé van meghalva, hogy maga is öl.
Arabi agyon fog lövetni.

Ez a beszéd meglep, de nem nyugtalanít. Nem,
nem, a civilizáció többé nem barbarizmus, igazságossága
többé nem a vadságban nyilvánul, a civilizáció nem
ölhet meg egy embert, mint a hajdani társadalmak,
amelyek, hogy tudná, miért? Nem, nem kezdheti a nagy
munkát melynek teljesítése a XX-ik században rá vár
oly tettel, mely azok előtt, akik elköveti talány, azok
előtt pedig, akik látják, gaztett.

Nem!

Még egy villamos pör.

Azon két pörhöz, melyeket Edison társulata indi-
tott a villamos világítási találmány bitorlása miatt Swan
és Maxim ellen. érdekes adalékul járul azon harmadik,
melyet viszont Siemens és Halske berlini gyárosok indi-
tottak Edison ellen, az ő szabadalmuknak Edison által
eszközölt állítólagos megkárosítása miatt.

Az eset tárgyalóját egy berlini lap így adja elő:
Az amerikai szabadalmotörvény csak az első feltalálónak
engedi meg a szabadalom kivételét, s é p e miatt minden
feltalálónak meg kell arra esküdni, hogy ő jóhiszemű,
első feltalálója azon tárgynak, mire a szabadalmat kéri.
Ha valaki bebizonyítja, hogy egy más számára szabadal-
mazott találmány voltaképen tulajdonosa ő, nemcsak az
első szabadalmat veszti el jogait, de ez utóbbi lép a má-
sik által megvásárolt szabadalom jogaiba.

Ezek értelmében folyamodott Siemens és Halske
berlini cég, hogy az Edison által jogtalanul használt
villamos vasut és a villamos dynamo találmánya neki
visszaadassék s Edison attól elültassék. A berlini ameri-
kai főkonzulátusnál kihallgatások eszközöltek s e jegyző-
könyvek lényeges szerepet fognak játszani a pör eldön-
tésében. Dr. Siemens Werner magának tulajdonítja a vil-
lamos vasut feltedezését, melyre Amerikában Edison s
utána Field tartanak igényt, s ugyancsak dr. Siemens már
az 1867-iki világkiállítás alatt bemutatta Párisban egy
dynamo-villamos gépet, mely módosított alakban azonos
az Edison-féle villanyvilágításhez használt dynamókkal.

A berlini lap, mely ez adatokat közli, reményli,
hogy a német gyáros diadala kétségtelenül ki lesz derítve,
habár a dynamo többféle hiányoknak örvendettek, mik,
mint írja, lehetetlenné tették ezeknek nagyban alkalma-
zását, mit Edison kivitt később. A Siemens és Halske
cég egyik főmérnöke Hefner később javított az imprak-
tikus gépeken, a cég azonban erre nem vett szabadal-
mat Amerika területére.

Mintán azonban Edison Európát is elárastja gépei-
vel, a Siemens és Halske-cég kénytelen védelmül Ame-
rikára is szabadalmat kérni, amint tette azt Francia- és
Angolországgal szemben, mely országokban a területükre
alakult Edison-társulatok ki is egyeztek vele, s bizonyos
összeg lefizetése mellett nyertek jogot a Hefner-féle gé-
pek készítésére.

Mennyiben tuloz a „lokálpatriotizmus” a berlini lap
ezikében Edison rovására, azt bajos volna eldönteni. A
pör mindenesetre érdekes lesz.

IRODALOM.

A Kossuth-album.

A többször említett Kossuth-albumot Helfy Ig-
nác sz. képviselő november hó elején maga vízi el
Turinba. Az album első lapjain hosszas felirat olvasható,
melyből kiemeljük a következőket: A felirat üdvözlő Kos-
suthot, mint a magyar nép felszabadítóját, a sajtószabad-
ság és a törvény előtti egyenlőség megalkotóját, nemze-
tünk örömét és dicsőségét, és hálát ad az egek urának,
hogy Kossuthnak megengedte, hogy 80. évfordulóját meg-
érhesse. Kossuth neve élni fog örökké, mert oly fényt
áraszt, hogy ragyogását nem árnyalja el semmi. A ma-
gyar nép kebeléből nem hal ki soha a szabadság szere-
tete és örökségnek nemzedékről nemzedékre fog átszá-
lani Kossuth nevének tisztelete. Kossuth Irataival meg-
beesülhetlen kincsét adott át nemzetének. A mult szá-
zadban a külföld a magyart olyan népek tekintette, a
mely multját megtagadta, „de megjelent a megváltó, ki
nemzetébe oltotta szellemének lángerevét és valóságos
csoda történt.” A fegyvertelen hadsereg megverte a fe-
gyelmezeit nagyobb számú hadsereget.

Kossuth hozta létre a honvéd hadsereget, de elle-
nünk támadt az északi kolosszus, de levertek volna, ha
„fővezérünk bünös eszelekedete nem bénítja meg erőnket.”
Ezután igen szomorú események következtek a nemzetre.

De a nemzet nem eséggelt, mert a kormányzó
„prófétai magas ihlétsége és lángoló hazaszeretete” a ket-
kedőkben is megerősítve a reményt, meggyőző indokai-
val a török kormányt kedvező indulatra bírta a menekül-
ők irányában.

A kormányzó, mint az északamerikai Egyesült Ál-
lamok kongresszusának vendége, a „lángész teremtő ere-
jének hódító bizonyítékait” szolgáltatta az Egyesült Álla-
mok különböző helyein elmondott örökbeeső hatalmas
beszédeivel, melyekben arról győzte meg Észak-Amerika
szabad polgárait, hogy mióta az emberi nem története
létezik, nem volt igazabb ügy a magyarok ügyénél.

Az aranyzavakkal mondott igazság meggyökered-
zett az Egyesült-Államok szabad polgárai szívében s a
magyar nemzet, mint valódi élető harmatot szivta ma-
gába az aranyigéket, melyek a kétségbeesés szomorú órái-
ban vigasztalólag, bátorítólag hatottak rájuk. A mi szí-
veinkben is gyökeret vertek az aranyzavak és átlpántál-
juk azokat nemzedékről nemzedékre, hogy a míg magyar
lesz a földön, hálaival emlékeztek meg legnagyobb fiáról,
ki a vész napjaiban, valamint a száműzetésben egyaránt
ragyogó jelét adta hazaszeretetének.

A felirataiban végül ama remény fejeztetik ki, hogy
— ugymond — „a magyarok igaz istene megengedi ör-
nünk azt a boldog, nagy napot, midőn mélyen tisztelt
kormányzó úr nagy szívének minden gyászat levétközvé,
a boldoggá lett hazában, a szabadra lett földön ajkának
bűvös igéivel köszöni meg a gondviselésnek, hogy lelke-
ben megelégedéssel, ajkain áldással szólhat hozzánk.”

A „Képes Családi Lapok” 3. számának tartalma:

Szívek harca, eredeti beszély, írta Turesányi Gyula. —
Buesu, költemény, írta Földvár István. — Első és utolsó
szerelem: elbeszélés, írta P. Jenny, fordította Halmá-
gyi F. Gyula. — Egy borzasztó kaland, angolból fordí-
totta F. . . . t Miksa. — Herceg mint lakatos legény;
beszély, (folyt.) írta Mühlbach Luiza, fordította Miles
Bela. — Két szív románcza, rajz, írta Halász Ferencz.
— A páva vagy fácán fogadás (egy lap a közép kor-
ból) közli Lucze Jenő. — Dal a pusztáról; költemény,
Kovács Sándortól. — Heti tárcza, (Jászay Mari asszony
színyomatú arezképéhez) írta Ppilanrop. — Mindenféle.
— Képeink: A poste-restante levél. — A gödöllői vár-
kastély. — Szarvas vadkan. — Melléklet: A „Métely-
híntők” című regény 33—48 oldala. — A „Gazdaság
és Háztartási Lapok” október havi száma. — A bori-
tékón: Heti naptár. — Sakk-talány. — Számrejtvény.
— Talányok megfejtései. — A magikus ponttalány. —
Megfejtők névsora. — Kérdések. Feleletek. — A szer-
kesztő postája. — A kis lottó húzásai. — Hirdetések.
— Előfizetheti: Mehner Vilmosnál, Budapest IV. ker.
papnövelde-utca 8. sz. Egész évre 6 frt, fél évre, 3 frt,
negyed évre 1 frt, 50 kr.

CSARNOK.

A párisi virágáros leányok királynője jó volt min-
denki iránt; még tréfálkozott is egyesekkel, de a mi —
saját kifejezése szerint — a számárságot illeti, azzal sen-
ki se vádolhatta.

Szép fekete haja, hunczutságtól ragyogó szeme volt;
szája kis-é nagy ugyan, de fogai oly szembeszökő fehérek,
hogy azt senki se vette észre.

Egy idő óta nagyon komoly lett a leány. —
A bubánat tündére megérinté varázsgyűrűjével.
Minden fiatal leány szomorúságának szerelem az
alapja.

Nem, mintha nagyon szerelmes lett volna, de hát
oly fiatal, szép és csinos volt!

Egy fiatal ember gyakran megfogta s oly szen-
vedélyesen szorítá meg kezét, hogy mikor távozott, csak-
nem sirásra fakadt.

Hogy szerelmes belé, már csak abból is látszott,
hogy sohase merte neki megvallani.

Egy nap mégis így szólott hozzá:
— Szeretném egyszer külön találkozni kegyeddél
. . . Annyi mondani valóm van.

A leány mosolygot, s belé egyezett a találkába.
Mi oka lett volna félni tőle? Semmi.

Egy kis félénk vallomás s azután . . .
Meggyeztek, hogy másnap találkoznak a boulognei
erdőben — véletlenül.

A meghatározott órában egy sötétebb utra tértek be.
A leány karján egy kosár virág volt, a virágokat
nem a szél rezgette . . . a leány remegett egész testében.
Mikor a fiatal embert meglátta, el akart szaladni, de
már késő volt.

Ez bizalmasan megfogta kezét:

— Hallgasson rám, ime három hónapja, hogy is-
merjük egymást . . . Kezdem unni a dolgot, azt hiszem
kegyed is. Akarja-e, hogy vége legyen? . . . tizenötezer
frank vár kegyedre.

A leány nem birt felelni; kiejté kosarát, s szép
irágai kiömlöttek a före.

— Oh, folytató a fiatal ember, sohase vonakodjék, fo-
gadja el . . . hiszen mi ketten nagyon jó ügyletet csinál-
lunk: fogadtam harmincezer frankba, hogy én szeretője
leszek; ha kegyeddél megis osztom, nekem akkor is ma-
rad 15 ezer!

*

Millaud, a zsidók üzörkedésének jellemzésre, sze-
rette elbeszélni ez adomát:

Egy reggel szobámba vagyok, valaki beszélni akar
velem.

— Neve? — kérdém a cselédétől.

— Azt mondta, hogy felesleges, mert uram úgy se
ismeri.

— De hát mit akar?

— Azt mondta, nagyon fontos ügy.

— Boesásd be.

S bejő egy ruhakereskedő.

— Millaud ur, én egy igen előnyös üzletet aján-
lok önnek, minő csak elvéve kínálkozik egy emberi
életben.

— Nő, mi az fiam?

— Ime. Egy Lengyel herceg a mult éjjel kétszáz-
ezer frankot vesztett a játékon. Dégig kötelek fizetni. E
penzért kész eladni nagyszerű kastélyát, kertjét és mel-
léképületeit.

— Mit nekem mnes kétszáz ezer frankom!

— A butorokat kész ráadásul oda adni.

Mondtam, hogy nem is gondolhatok erre. Hagyjon
nekem békét.

— De a palota egy milliót megér!

— Ha ötvenezer frankért adná, akkor sem gondol-
hatnék rá.

A látogató gondolkozni kezdett.

— Ötvenezer frank? — kiált föl; jó, kössünk vá-
sárt . . . egy pompás szép villát tudok!

— Én nem akarok birtokot venni, távozzék, már unni
kezdem.

Ekkor a látogató valamit vont elő zsebéből:

— Jó, Millaud ur, akkor hát vegyen egy kitűnő lát-
csövet . . . nagyon előnyös alkalom . . . negyven frank
... egy szép lovat is tudok . . .

S Millaud hozzátette boszusan:

— Kénytelen voltam megvenni a látcsövet, csak-
hogy szabaduljak.

*

A második császárság idejében Boissy márki oly
ruhában jelent meg egy jelmzebálon, mely még a nagy-
atyjaé volt.

Egy Murat herceg, ki — mint tudva van — egy
pinczér unokája volt, csipősen jegyzi meg:

— Különös öltözte van, márki ur!

— E ruha még nagyatyámé volt, herceg. Ha a
jelenlevők mindenike velem tart és ősei ruháit ölti föl:
azt hiszem, nem az enyém volna legkülönösebb herceg-
séged előtt.

*

Szellemes magyarázat.

Este 10 óra volt. Egy atya sétálgat az utcán 13
— 14 éves tanuló fiával.

A fiu néhány perc óta ábrándozó lett:

— Atyám, az a nő már egy félóra óta van az utca
sarkán; mit csinál ott?

Mire az atya egy percnyi zavar után:

— Fiam az a nő bizonyára vár valakit . . . De
nem tudja kit.

VEGYES HIREK.

— A városi polgármester választást — a mint
értesülünk — megyénk alispánja folyó óvi november hó
6-ikára tűzte ki.

— Kinevezés. Vallás- és közoktatási miniszter ur
ő nagyméltósága a helybeli polgári fiu- és leányiskolá-
hoz a mértan, mértani- és szabadkézi rajz tanítására Nagy
Géza dévai reáliskolai próba éves tanárt nevezte ki ta-
nitónak. Fogadja szerenese kívánatunkat!

— A helybeli református templomban a mü-
kedvelő társulat zeneosztálya és vegyes dalkara is közre
fog működni Zaida János úr vezetése alatt, az október
29-én tartandó istentiszteletnél.

— Vallás- és közoktatásügyi miniszterium
29818 számú rendeletével közzé teszi, hogy a polgári fiu
iskola 4-ik osztályát végzett növendékek felvételi vizsga
nélkül vétetnek fel a es. kir. badapród iskolákba.

— A kolozsvári kereskedelmi és iparkamra
felterjesztést intézett a nmlgu földmivelés-, ipar- és keres-
kedelemügyi miniszteriumhoz az erdélyrészi iparmuzeum
szerelem kapcsolatban tervezett iparszarnok és vegykísér-
leti állomás ügyébe.

— A piskii híd végleg lebontják. A kormány
egy vashidat emeltet helyébe, mintegy 100.000 frt költ-
séggel. Az a rozant faalkotmány, melyről Bem azt mon-
dta: „ha a híd elveszett, Erdély elveszet” eltűnik, mint el-
pusztul minden emlék mely azokról a nagy napokról be-
szél a mostani idő emberének. A hunyadmegyei régé-
szeti társulat elhatározta, hogy a hidról rajzot készített,
s fájából muzeumába helyez nehány darabot; a pénzügy-
minisztert pedig felkéri, hogy az új hidre teendő érez-
táblán határoztassa meg pontosan a régi híd fekvését.

— A feyenez iparra vonatkozólag, mely a mi iparosaink is érdeklő, jelenleg a kereskedelmi és pénzügyi miniszteriumok között beható tanácskozások folynak. miután különböző intézkedések mutatkoznak szükségesséknél.

— Hegyalján a szüret folyó hó 17-én megkezdődött. A must 1 forintjával kel vedrenként. Must minősége türehető.

— Elzászban egy négyzögöl jól mivelt területen 30 klg. szarvasgombát tudnak termelni, a mi 300 frankot ér. Mily obajtandó volna nálunk is termelni!

— A „Revue des Eaux et Lerets” érdekes statisztikai adatokat közöl Franciaország vasúti talpa szükségleteiről, melyekből kitűnik, hogy Franciaország hat tekintélyes vasúttársulata vasúthálózata fenntartására 1877-ik évben 2 millió 563.000 talpfát szükségelt, naponként tehát 7000, vagy az egész hozt véve alapul kilométerenként 92 darabot.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőszedés rendszere keresztül viteléről.

Elérteztünk végre a szőlő ama rendes évi munkájához, a szüreteléshez, melyet minden szőlős gazda, még az is szívesen teljesít, ki egyéb munkák tekintetében szőlőjét elhanyagolni, mostoha miveltében részesíteni szokta; mert ezzel nyeri el egész éven át láradozásának gyümölcsét, szőlőjébe fektetett pénzének kamatait.

A szüret azonban nemcsak a fentebbiek miatt fontos a gazdára, hanem azért is, mert a szüret okserü rendszeres keresztül vitelétől függ jörszt boraink minősége, ára és kelendősége; mert pl. míg tökéletesen érett vagy gondosan válogatva szedveit ép fürtökből jó érték- és kereskedésre alkalmas anyagot nyerhetünk, addig megfontolás s rendszer nélkül végzett szürettel, midőn a fürtök épsége és kifejlődésére való tekintet nélkül jót s rosszat összegyűjtünk, még jó anyagunkat is értéktelenebbé és a kereskedelemre alkalmatlanná tesszük.

Ezen, mindenki által könnyen felfogható egyszerű tényből belátható, hogy a szüretet nem szabad (főleg mint régekte szokták) egyedül mulatságnak tekinteni s azt minden előleges megfontolás és rendszer nélkül végezni, hanem azt fontos és komoly dolognak kell tartani és szigorúan azon szabályok szerint kell végrehajtani, melyek e tekintetben a tudomány és gyakorlat terén jónak és czélszerűnek bizonyultak.

Nem czélom itt mindazon módokat elősorolni, melyek szerint a szüretet különböző körülmények között helyesen szokták véghez vinni; itt főleg azon általános szabályokra akarok utalni, melyek minden körülmények között követendők, hogy ezáltal a gyakorlat embereinek némi irányadó utmutatással szolgálhassak.

A szüretelésnél szemelött tartandó szabályok:

1. A szőlőt csak tökéletesen érett állapotában kell szedni, t. i. akkor, midőn fejlődésének tetőpontját elérte. A szőlő fejlődésének ezen fokát megállapítani kissé nehéz feladat, gyakorlat és a fajok tulajdonságának ismerete alapján azonban meg lehet azt határozni. — Erre nézve támpontul szolgálhat egyes ismertető jelek többi között: a szőlő bogycsok színváltozása; a fehér borfajok megsárgulnak, a veresek sötét kékké, feketékké lesznek. A bogycsok áttetszősége, rozsdásodása, töppedése, főleg pedig a szőlőlének cukordúsága, melyet izelés vagy pontosabban mustmerővel meghatározni lehet, mind oly tényezők, melyek segítségével a szőlő kelendő érettségi fokát megállapítani lehet.

Ha igen jeles borokat akarunk előállítani, úgy a szőlőt túlerésig lógni kell hagynunk, midőn is kedvező években egyes fajknál, pl. a zselinynél a nemes rothadás, a furmínsnál, kövér szemnél a vízrészek elpárolgása következtében a bogycsok töppedése szokott beállani, a melyekből nyert anyag cukor, zamat és más vonatanyagokban dúsabb, azaz testesebb, edesebb, kövérebb borokat szolgáltatnak.

2. A szüretet csak száraz időben szabad végezni; eső, harmat, dér multával, midőn a bogycsok már megszáradtak s kissé átmelegedtek kell megkezdenni, és pedig azért, mert ellenkezőleg a mustba sok vízrészt kerül, (körülményekhez képest 5—10% viz is jöhet a mustba), másrészt mert a hideg szőlőből szűrt must későn, lassan kezd erjedni, sőt ha az ily must nem jó, hideg pinezébe kerül, tökéletesen ki sem fog erjedni. Különösen hibás a szőlőt fagyott állapotban szedni, mert az ily szőlőből nyert must nagyon nehezen jó erjedésbe, igen soká nem fog kiejedni s ennek folytán borkorában nagyon későn, vagy éppen nem fog megtisztulni.

3. Az érettebb fajok, távolabb lévő szőlők, vagy a szőlőnek a sajtóháztól távolabb eső részei előbb szüretelendők, hogy így a szőlő a lopástól s esetleges kedvezőtlen időjárások ellenében jobban biztosítva legyen.

4. Hogy a szüret kellő időben lehetőleg gyorsan eszközölhető legyen, elegendő szedőről kell gondoskodni. A szedők számát a szőlőnek nagysága, sajtóháztól távolága, szüreteléshez és szőlő szállításhoz szükségeltetett eszközök és alkalmatlanságok stb. körülmények határozzák meg. Nagyobb szőlőkben czélszerű beosztásnak találtott 12—14 szüretelőre egy felvigyázót és a szőlő mennyisége vagy a hordás távola szerint 2—3 puttonost állítani.

5. A szüretelőknél alkalmas edényekkel és eszközökkel kell bírnok. Kosárba szedés, a fürtök kézzel való leszakítása semmi szín alatt sem türeendő meg, mert ezáltal igen sok anyag megy kárba; egyrészt mert a szőlő leve a kosárból kifolyik, másrészt mert a szőlőfürt kézzel leszakításával sok bogycsok a földre hull, melyet a napszámok sem hogy felszedjenek, inkább a földbe szokták taposni. — Igen czélszerű azért ama bevett szokás, hogy

a szüretelőket egy kis dézsával és egy szüretelő ollóval*) látják el, a melylyel a munka igen gyorsan és tisztán végezhető, a melynek következtében ezen eszközökbe fektetett összeg a munka gyorsabb volta és anyagmegtímélése által rendszeresen már az első évben meg szokott térülni.

6. Szüretelés előtt a munkások teendőit a felügyelőknél meg kell magyarázni, a szedőket a munkába bevezetni és annak pontos kivitelére szigorúan felügyelni.

A munkások teendőit illető útmutató magyarázatok több féltre vonatkozhatnak, így pl:

1. A kévert fajú szőlőkben az egyes fajok, vagy pedig az egyenlő fajú szőlőkben a tökéletesen érett vagy nemes rothadt fürtök mikénti külön szedésére, a mely legczélszerűbben nem egyszerre, hanem egymást követő szedők által külön eszközöztetik s ez utóbbi rendszeren csak ott fordul elő, a hol a borok minőségére nagy súlyt fektetnek.

2. Meghagyatják a szedőknek, hogy a nagyon rothadt, elszáradt, vagy érés előtt megfogyadt savanyu fürtöket ne szedjék, mert a rothadt szőlő a bor izére és a veres bor színére bir káros hatással; a száradt bogycsok a szőlő mustját rabolják, a fonyadt savanyu fürtök pedig a must minőségét rontják. — A darázsok által megkezdett, esetleg ezetes szagu fürtök szintén külön szedendők, mert ezek ezet-erjedésbe menven át, a bornak kárára lehetnek.

3. Figyelem fordítandó arra is, hogy a szedők a szőlőbe magukkal kenyeret ne vigyenek, mert a szőlő közé hulló kenyérdarabka a mustba jutva a kész bornak megevezesedését vonhatja maga után.

4. Czélszerű a szedőket még arra is szoktatni, hogy szedés közben ne egyenek, mert rendszeren a legbecesebb anyagot szolgáltató bogycsokot s fürtöket szokták megenni. Ezen kivihetetlen követelés az által, hogy az ember a szedőknek étkezésük alkalmával keszölt ad s valamivel többet fizet, már is több helyütt szerült vitetett.

A szüretelésnek fentebbiek szerinti rendszeres keresztül vitel a szüretelő gazda vagy felügyelőtől, főleg nagy szőlőben tökéletes tájékozottságot, gyors áttekintést és intézkedést követel, mert ellenkezőleg a szüret rendetlenül, idő- pénz- és anyagvesztégetessel lesz csak keresztül vihető.

M.

A n.-enyedi gyümölcsészeti egyesület folyó hó 12-én tartott gyümölcsizelési összejöveteleiről.

I. Körték.

121. Zephinie Louise Zeyk J. Gombás. 160 gr. Olvadó. bőlevű, nagy cukor és savtartalommal, béja körül fanyar izű.

122. Bennie Hardy. Zeyk J. Gombás. 140 gr. Roppanó husu, cukor és savszegény, kissé fanyar, zamatú.

123. Ismeretlen Gróf Busseul Henrik. Haporton. 200 gr. Olvadó. bőlevű, savtartalmu, cukor- és zamat nélkül.

124. Anniversair de Leopold I. Zeyk J. Gombás. 150 gr. Félig olvadó, leves, cukorszegény, bő savtartalommal, melyben kevés szénasav is van mi fanyarrá teszi.

125. Fondante de Bihorel. Zeyk J. Gombás. 150 gr. Olvadó, bőlevű, cukros, kevés savval. Kitűnő esemege gyümölcs.

126. Viceprezident de la Hay. Zeyk J. Gombás. 120 gr. Teljesen olvadó, bőlevű, cukros, kevés savval. Kitűnő esemege gyümölcs.

127. Duchesse de Brabant. Zeyk J. Gombás. 120 gr. Félig olvadó, leves, cukor és sav nélkül.

128. Kronprinz Ferdinand. Zeyk J. Gombás. 150 gr. Olvadó bőlevű, cukros, savtartalmu, zamatos. Kitűnő esemege gyümölcs.

129. Alexandre Kambrée. Zeyk J. Gombás. 150 gr. Olvadó, igen cukros, kevés sav és finom zammal. Kitűnő esemege gyümölcs.

130. Bezy Wetteren. Zeyk J. Gombás. 150 gr. Olvadó, köves szemcsés, leves, kevés cukor és savval.

131. Anna Nellis. Zeyk J. Gombás. 120 gr. Félig olvadó, kevés cukorral, sav nélkül.

132. Napoleon vajocza. Gáspár János. Maros-Csucs. 180 gr. Olvadó, leves, cukor- és savtartalmu, kevés cser-sav is van benne, jeles.

133. Coloma öszi vajocza. Gáspár János M. Csucs. 150 gr. Olvadó, nedvdus, cukor- és savval, kevés cser-savval is, zamat nélkül, jeles.

134. Konis Gregoire. Gáspár János. M.-Csucs. 150 gr. Olvadó, leves, cukor nélkül, fanyar savtartalommal.

135. Tottleben tábornok. Gáspár J. M.-Csucs. 150 gr. Olvadó, leves, kevés cukor- és savval, fanyar.

136. Delicze de Lovenjoul. Gáspár J. M.-Csucs. 150 gr. Olvadó, leves, cukor- és savtartalmu, felséges erőszammal. Kitűnő esemege gyümölcs.

137. Bezi de la Motte. Gáspár J. M.-Csucs. 250 gr. Puha, bő cukor, kevés nedv, sav nélkül, zammal.

138. Pisztrany körte. Málnási Lajos. Nagy.-Enyed. 120 gr. Roppanó, leves, cukor- és sav tartalmu, cersav is van benne, áromás.

139. Colmar Jung. Mórággyi I. Torda. Roppanó, igen edes, sav nélkül, fahéjzammal, jeles.

140. Birs körte. Gáspár J. M.-Csucs. 400 gr. Illatos, kiváló nagy példányok, fája felmagos.

141. Birs körte. Vajna Antalné. Enyed 400 gr. előbbivel azonos faj.

II. Almák.

142. Reinette musquée. Zeyk J. Gombás. 120 gr. Puha husu nedvszegény, igen cukros, igen kellemes zammal. Kitűnő esemege gyümölcs.

143. Török Bálint. Löcsy L. Enyed. 200 gr. Roppanó, közep nedv, kevés cukor- és savval.

*) Ilyen ollók a vinezeller-képezde igazgatójánál 50 kraj-ért kaphatók.

Nyomatott Pollák Mór gyorsajtóján Nagy-Enyeden.

144. Aranysárga. Löcsy L. Enyed. 150 gr. Puha nedvszegény, cukros.

145. Diszalma. Löcsy L. Enyed. 250 gr. Puha nedv cukor- és zavszegény.

146. Haffners gold reinette. 80 gr. Kemény, leves, edes, kevés savval, jeles.

147. Orleansi renett. 120 gr. Kemény, leves, edes, kevés savval, jeles.

148. Reinette Dietz. 150 gr. Puha, nedvszegény, kásás, kevés cukor- és savval.

149. Abafi. Löcsy. 260 gr. Puha, nedvszegény, csertartalmu.

A felsoroltak közül termelésre ajánlhatók a körték közül első sorban a 125. 126. 129. és 136. számú kitűnő esemege fajok, másodsorban a 123. 133. és 139. számú jeles esemege fajok, végül a 140. és 141. sz. feltörpe alapú és háztartási gyümölcsről.

Az almák közül a 142. számú, továbbá a 146. és 147. számúak.

Felelős szerkesztő: Dr. BOROS GÁBOR.

Kiadó-tulajdonos: POLLÁK MÓR.

Sz. 3136.

Árverési hirdetés.

Nagy-Enyed város közönsége három lisztelő malmát, továbbá piaci és vásárvám szedhetési jogát 1883. január 1-től számítandó 3 évre árverés útján haszonbérbe adja.

Az árverés f. évi november hó 15-én d. e. 10 órakor a városházánál fog megtartatni.

Kikiáltási ár egy évi bérre:

a tót utczai vagy felső malomért 2200 frt.
a középső malomért 3250 frt.
az alsó malomért 2500 frt.
a piaci és vásárvámért 6200 frt.

Az árverési feltételek a hivatalos órákban a tanási irodában megtekinthetők.

Felhivatnak a bérleni kívánók, miszerint a fennkített napon és órákban a kikiáltási ár után számítandó 10% bánatpénzzel ellátva a kitűzött helyen vagy személyesen jelenjenek meg, vagy írásbeli zárt ajánlatukat a 10% bánatpénz melléklése mellett tanácsunkhoz az árverés kitűzött ideje előtt küldjék be.

A városi tanácstól

Nagy-Enyed, 1882. október 8-án.

Kovács Gyula,
főjegyző.

Vajna Károly,
helyettes polgármester.

Van szerencsém teljes tisztelettel tudatni, hogy a már közelgő évadra

öntött fűtő kemenczém

megérkeztek mind hazai gyárakból, melyek a meleget bizton kiállják és nem hasadnak el, mivel ezen öntemények sokkal vastagabbak a német vagy morva önteményeknél, — azért jobban fűtenek és melegségük tartósabb.

Előre látva a vasárk tetemes emelkedését, igyekeztem ezen árukat a szokott időnél hamarabb beszerezni és ezáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a gyáraknál már bekövetkezett áremelésé dacára is önteményeim az eddigi jutányos árban számíthatom, sőt hogy t. vevőimnek a kemencze vásárlást könnyebbitsem, minden nála vett öntött vasfűtőt, ha ez eléggé nem melegítne vagy fűstölne, 20 napi próba után hajlandó vagyok mással kieserelni.

Mint a n.-enyedi kerületi börtön kő-sárkötő iparág kizárólagos raktárossa ajánlom az alábbi fehér vesszőből font

KOSARAKAT

meglepő olcsó árban.

U. m.: Fehér vesszőből szilárdan font fűtőkösarak fedéllel, ugyanez fedél nélkül, úti bördünd alakú kosarak fedéllel és lezártak, karravaló hushordó kosarak, ruhás kosarak. — Továbbá krumpli- és gyümölcsös kosarak zöld vesszőből

darabja 20 kr.

Bisztritsány Lajos.

E hó 25-től kezdőleg.

2 Triör napontai használatra 70 krajczárért kapható.

Értekezhetni

Bisztritsány Lajos-nál.